

ת"פ 42606/04/15 - מדינת ישראל נגד יעקב בריוטי, גנדי מרדכייב, שלום איסקוב, מאור משה לב

בית משפט השלום בראשון לציון

01 דצמבר 2016

ת"פ 42606-04-15 מדינת ישראל נ' בריוטי ואח'
מספר פל"א 05360005942014

לפני כבוד השופטת שירלי דקל נוח
המאשימה מדינת ישראל

נגד
הנאשמים

1. יעקב בריוטי
2. גנדי מרדכייב
3. שלום איסקוב
4. מאור משה לב (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד חן נוב

ב"כ הנאשם 1 עו"ד איצקוביץ'

הנאשם 1 התייצב

גזר דין - בעניינו של נאשם 1

כתב האישום המתוקן

1. נאשם 1 הורשע, על פי הודאתו, ובמסגרת הסדר דיוני בין הצדדים, בעובדות כתב האישום המתוקן, ובעבירה של גניבה בצוותא חדא, לפי סעיפים 384 ו-29(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בתאריך 20.11.2014, נכנסו הנאשמים לחנות תכשיטים בטרמינל 3 בנתב"ג, ופנו לעבר ארון תצוגה מזכוכית, בו אוחסנו שעוני יוקרה של המותג "רולקס". המוכר בחנות פנה לעבר נאשמים 2 ו-4, פתח את ארון התצוגה והציג בפניהם שעון יד. נאשם 1 נעמד בסמוך להם, מאחורי גבו של המוכר. בעוד נאשמים 2 ו-4 הסיחו את דעתו של המוכר, ניצל נאשם 1 שעת כושר בה הסיט המוכר את מבטו מארון התצוגה, נטל ממנו שעון יד עשוי זהב מסוג "רולקס", שמחירו ₪24,235, והניחו במרווח שבין ארון התצוגה לשולחן שמתחתיו. לאחר שהמוכר נעל את ארון התצוגה והפנה מבטו בשנית אל נאשמים 2 ו-4, נטל נאשם 1 את השעון לידי, הניחו בכיס הג'קט שלבש ויצא מהחנות,

עמוד 1

ובסמוך לאחריו יצאו גם נאשמים 2 ו-4.

ההסדר הדיוני בין הצדדים

2. ביום 15.7.15 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר, שבהתאם לו תוקן כתב האישום, ונאשם 1 הודה בעובדותיו והורשע כמפורט לעיל.

לא הייתה הסכמה בין הצדדים לגבי העונש שיש להשית על נאשם 1, למעט לעניין סכומי הפיצוי והקנס.

לפי בקשת הסנגור, נאשם 1 נשלח לקבלת תסקיר משירות המבחן לצורך בחינת אפשרות של הארכת מאסר על תנאי התלוי ועומד נגדו.

באותו הדיון, כתב האישום נגד נאשם 3 בוטל, ובמסגרת ההסדר בין הצדדים, שכלל גם הסדר לעניין העונש, נאשמים 2 ו-4 הודו והורשעו בכתב האישום המתוקן בעבירה של סיוע לגניבה בצוותא חדא, והוטל על כל אחד מהם מאסר מותנה וקנס בסך של 1,500 ₪.

תסקירי שירות המבחן

3. בעניינו של הנאשם 1 הוגשו ארבעה תסקירים מאת שירות המבחן, כמפורט להלן.

התסקיר הראשון מיום 01.02.16 - נאשם 1 הינו בן 35 שנים, נשוי ואב לשלושה ילדים קטינים, כשהבכורה מבניהם בת 10 שנים. נאשם 1 סיים 12 שנות לימוד, בעל תעודת בגרות חלקית, סובל מבעיות קשב וריכוז (לא הוצג אבחון בפני שירות המבחן). נאשם 1 מסר כי למד שנה נוספת בקורס קדם צבאי במגמת חשמלאות רכב, התגייס לצה"ל ושירת שירות חלקי בן שנתיים והשתחרר בשל חוסר התאמה לתנאי השירות, כשלבדבריו, ביקש להשתחרר מהשירות לצורך פרנסה (לא הוצגו אישורים בפני שירות מבחן).

במישור התעסוקתי, צוין כי לאחר שחרורו מצה"ל, עבד נאשם 1 שעות רבות בקיוסק שהיה עסק משפחתי, כשבאותה תקופה נפרדו הוריו, ותוך כך הכיר אנשים רבים מעולם הפשע, בעלי מאפיינים שונים מאלה שהכיר עד לאותה תקופה. לאחר מספר שנים, ובמקביל לתקופת ריצוי מאסרו הראשון, נסגר העסק המשפחתי. עם שחרורו ממאסר, נאשם 1 עבד בעבודות מזדמנות שונות, עד למאסרו השני. לאחר שחרורו ממאסרו השני, החל לעבוד במוסך, ממנו פוטר לאחר כשבועיים, כשמספר שבועות לאחר מכן בוצעה העבירה נשוא כתב האישום דנן.

כיום, עובד נאשם 1 כמוכר ומנהל משמרת בחנות לממכר פיצוחים.

משפחת מוצאו של נאשם 1 מונה זוג הורים וארבעה ילדים, כשנאשם 1 הינו הבכור, ולו שלוש אחיות. נאשם 1 תיאר

קשר תקין ואוהב עם הוריו, ובעיקר עם אמו, שהוכרה כנפגעת פעולת איבה ונכה בשיעור של 100%. שירות המבחן התרשם כי אמו של נאשם 1 תומכת בו לאורך השנים, הן כלכלית והן רגשית.

בשנת 2005 נישא נאשם 1, ונולדו לו שלושה ילדים. בתו הבכורה, כיום בת 10 שנים, סובלת מבעיות בריאות ונמצאת בהליכים רפואיים מתמשכים (הוצגו אישורים בפני שירות המבחן). נאשם 1 טען בפני שירות המבחן כי הוסבר לו כי קיים קשר בין התפרצות המחלה אצל בתו לבין גורמים רגשיים אשר משויכים לכניסתו למאסר השני. עוד תיאר נאשם 1 בפני שירות המבחן כי הוא לוקח חלק מלא בגידול הילדים.

עוד צוין כי בשנת 2012 הופנה נאשם 1 לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר מעצר בעקבות ביצוע עבירות מתחום הרכוש. באותו זמן, התרשם שירות המבחן כי נאשם 1 מתקשה בעיצוב ועמידה בגבולות חיצוניים ופנימיים וכי הוא בעל דימוי עצמי נמוך הגורם לו להיגרר אחר הסובבים אותו במטרה לרצותם. כן, התרשם שירות המבחן כי מעצרו של נאשם 1 לא היווה עבורו גורם מרתיע וכי הוא נוטה לפעול בצורה אימפולסיבית, ללא יכולת חשיבה מעמיקה לטווח הארוך ומתקשה לבחון את השלכות מעשיו, תוך שהוא מצמצם ומכחיש את הבעייתיות בהתנהלותו. רמת הסיכון להישנות מקרים דומים בעתיד נקבעה כבינונית, ושירות המבחן נימנע ממתן המלצה על שחרורו של נאשם 1 ממעצר.

בהתייחס לעבירה נשוא דיון זה, התרשם שירות המבחן כי נאשם 1 לקח אחריות קונקרטיה בלבד על התנהגותו והביע חרטה על מעשיו, לאור חששו מאימת הדין, אך לא מתוך הבנה פנימית לפסול שבמעשיו. נאשם 1 תיאר בפני שירות המבחן כי הרקע לביצוע העבירה היה מצוקה כלכלית אליה נקלע כתוצאה מהסתבכותו בהימורים שהכניסה אותו לחובות, וסמוך לאחר פיטוריו מעבודתו.

עוד התרשם שירות המבחן כי נאשם 1 לא משתף פעולה עם שירותיו באופן מלא אלא פועל במגמת הסתרה וטשטוש באשר לאורחות חייו ולדפוס התנהגותו בתקופת הרלוונטית לזמן ביצוע העבירה.

נאשם 1 מסר לשירות המבחן כי לא תכנן לבצע את העבירה, אלא ניצל את שעת הכושר שהזדמנה לו כשוויטרנית ארון התצוגה בחנות הייתה פתוחה וגנב את השעון.

נאשם 1 מסר כי הוא חש חרטה על ביצוע העבירה וחושש מהשלכותיה, בייחוד כלפי משפחתו וילדיו.

כגורמי סיכון להישנות עבירות דומות בעתיד, ציין שירות המבחן את העובדה כי ברקע להתנהלותו הפסולה של נאשם 1 עמדה הזדהות עם נורמות וערכים עברייניים והשתייכותו לתת תרבות עבריינית, על ידי סגירת חובות שלא בדרך של עבודה קשה אלא בדרך קלה ומהירה. שירות המבחן העריך כי התסכול של נאשם 1 וקשייו להתמודד באופן אדפטיבי עם תחושות שליליות שעלו ממצבו התעסוקתי, הם שתרמו להצטרפותו לנסיעה לחו"ל ולביצוע העבירה, וכן יתכן כי התמכרות להימורים תרמה לכך, מצב אותו שלל נאשם 1.

שירות המבחן התרשם במהלך האבחון כי על אף הבנות קוגניטיביות ואסטרטגיות פעולה אותן נאשם הכיר מהשתתפותו בקבוצות טיפוליות במהלך מאסרו, מאפייניו העברייניים, רצונו לרווח קל והאימפולסיביות המאפיינת את פעילותו, הם שהכריעו את הכף לטובת ביצוע העבירה, ועל כן, העריך שירות המבחן כי הסיכוי להישנות עבירות דומות בעתיד הינו גבוה.

עוד התרשם שירות המבחן כי נאשם 1 מתקשה לסגל אורחות חיים נורמטיביים, וכי קיימת נזקקות טיפולית לנוכח ביצוע עבירות על ידו באופן חוזר ונשנה. נאשם 1 ביטא מוכנות מילולית להשתלב בטיפול, אך לאור ההתרשמות כי פנייתו נבעה מתוך אימת הדין, ולא ניכר כי הפנים את מצבו לאשורו, העריך שירות המבחן כי אינו יכול להפיק תועלת מקשר טיפולי או פיקוחי של שירות המבחן לצורך מזעור הסיכון להישנות ביצוע עבירות, ולא בא בהמלצה טיפולית. כמו כן, שירות המבחן לא בא בהמלצה להאריך את המאסר על תנאי, מאחר שמאסרים מותנים קודמים שנגזרו עליו בעבר לא הרתיעוהו מלשוב ולבצע עבירות נוספות.

התסקיר השני מיום 10.04.16 - התסקיר השני התקבל לאור בקשת נאשם 1 לתת לו הזדמנות נוספת לצאת ממעגל הפשע, נוכח העובדה שהוא עובד באופן סדיר מזה תקופה וחששו משליחתו למאסר ופגיעה בביתו הבכורה שעברה באותה עת ניתוח קשה והייתה מאושפזת בבית החולים.

מהתסקיר שהוגש עלה כי נאשם 1 המשיך לעבוד כמוכר ומנהל משמרת בחנות לממכר פיצוחים, כשבמקביל לכך עבד באופן מזדמן כעובד בחברה לאחזקת מבנים.

שירות המבחן התרשם מתחילתו של שינוי עמדות ראשוני מצד נאשם 1 בנוגע לדפוסיו המכשילים בכל הנוגע למאפייניו העברייניים, נטייתו להשלכת אחריות על סביבתו וקשייו בוויסות דחפיו, וכי כיום הוא מביע חיבור רגשי נרחב יותר לחומרת מצבו ולהשלכות התנהגותו על האחר, גם אם זה טרם הופנם בצורה מלאה. נאשם 1 ביטא נכונות בפני שירות המבחן לקחת חלק בניסיון טיפולי, שיבחן את יכולתו להיתרם מטיפול בשירות המבחן ומיכולתו לשנות את תובנותיו ואורחות חייו. לאור זאת, שירות המבחן המליץ לדחות את הדיון בשלושה חודשים, כדי לתת הזדמנות לנאשם 1 להשתתף בניסיון טיפולי במסגרת קבוצה בשירות המבחן, שבסיומו יוערך האם טיפול יוכל להפחית את רמת הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד על ידו.

התסקיר השלישי מיום 06.07.16 - שירות המבחן ציין כי במהלך תקופת הדחיה, נאשם 1 פתח עסק לממכר טלפונים ניידים בבעלותו ושיתף בתחושות סיפוק והתרגשות מכך. כמו כן, נוכח שיתוף נאשם 1 בדבר דפוסי התנהגות העלולים להעיד על בעיית התמכרות להימורים, הוא הופנה לאבחון וטיפול במסגרת עמותת אפש"ר. במסגרת זו עלה כי הנאשם עתיד להשתלב בטיפול פרטני, לצד טיפול קבוצתי, למכורים להימורים, והתבקשה דחיה נוספת של ארבעה חודשים מאת שירות המבחן לצורך בחינת אופן השתלבותו ויכולתו להיתרם מההליך הטיפולי.

תסקיר רביעי מיום 30.10.16, התבסס על פגישות נוספות שערך שירות המבחן עם נאשם 1 ועל דיווח שהתקבל מגורמי הטיפול בעמותת אפש"ר. נאשם 1 החל במפגשים פרטניים ואף שולב בטיפול קבוצתי לנפגעי הימורים. נאשם 1 השתלב בצורה טובה במפגשים הקבוצתיים וניכר כי ההליך הקבוצתי מתאים לו והוא משתף בנושאים אישיים, למרות שלא הגיע לכל המפגשים. ההתרשמות היא כי נאשם 1 מודע למחויבותו ומכיר במחירים האישיים והמשפחתיים הקשורים למעורבותו בפלילים בכלל ובהימורים בפרט. גורמי הטיפול העריכו כי ישנה חשיבות להמשך הטיפול במסגרת הקבוצתית, ואף נאשם 1 הביע בפני שירות המבחן רצון להמשיך את הטיפול הקבוצתי שהינו משמעותי עבורו.

נוכח העובדה כי נאשם 1 שולב בטיפול הנותן מענה מתאים לצרכיו, המליץ שירות המבחן לשקול את הארכת המאסר על תנאי התלוי ועומד כנגדו, לצד הטלת צו מבחן לתקופה של שנה במהלכה ימשיך את השתתפותו בטיפול במסגרת עמותת אפש"ר, וכן קנס ופיצוי.

תמצית טיעוני באי-כוח הצדדים לעונש

4. ב"כ המאשימה היפנה לעברו הפלילי של נאשם 1, הכולל שש הרשעות קודמות במגוון עבירות, שכללו עבירות איומים, סמים, הימורים ורכוש, וכי תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי בר הפעלה בתיק דנן, שלא התריעו מלבצע את העבירה נשוא תיק זה. כן, ציין ב"כ המאשימה כי נאשם 1 ריצה שני מאסרים בפועל, האחד לתקופה של 15 חודשים, והשני לתקופה של 12 חודשים.

לגבי התסקירים שהוגשו בעניינו של נאשם 1, טען ב"כ המאשימה כי התסקיר הראשון היה שלילי ולא הומלץ בו על הארכת המאסר על תנאי. שירות המבחן ציין באותו תסקיר כי אף שנאשם 1 לקח אחריות, הוא ממשיך להתנהל בדינמיקה של הסתרה וטשטוש, מתוך אינטרס אישי הנובע מרצונו להשפיע על תהליך האבחון ועל המלצותיו של שירות המבחן. כמו כן, באותו תסקיר ההערכה הייתה כי הסיכון להישנות ביצוע עבירות בעתיד על ידי נאשם 1 הינו גבוה. לשיטת ב"כ המאשימה גם התסקיר השני היה תסקיר שלילי, והפנה לכך ששירות המבחן התרשם כי נאשם 1 עדיין מאופיין בהזדהות עם נורמות וערכים עברייניים, וכי הוא נעדר תובנות למצבי סיכון. בהתייחסותו לתסקיר האחרון והמסכם שהוגש, טען ב"כ המאשימה כי אף שנאשם 1 השתלב במסגרת טיפולית, הוא לא הגיע לכל מפגשי הקבוצה וכי הוא נוטה להשליך את האחריות על אחרים, ועל כן, המלצת שירות המבחן להארכת המאסר על תנאי אינה ראויה בנסיבות העניין.

ב"כ המאשימה הדגיש כי בהתאם למדיניות הפסיקה הנוהגת, יש לעקור מן השורש את נגע עבירות הרכוש, הפוגעות הן בפן הנפשי והן בפן הכלכלי של קורבנות העבירה, ומחובתם של בתי המשפט להוקיע את התופעה על ידי גזירת עונשים מרתיעים.

ב"כ המאשימה טען כי מתחם העונש ההולם נע החל ממספר חודשי מאסר, שיכול וירוצו בעבודות שירות, ועד ל-18 חודשי מאסר בפועל, והפנה לפסיקה.

עוד טען ב"כ המאשימה כי עניינם של נאשמים 2 ו-4 בתיק זה, שהסתיים במאסר על תנאי, שונה מעניינו של נאשם 1, שהיה המבצע העיקרי באירוע נשוא כתב האישום, וכן מאחר שעברו הפלילי חמור יותר מזה של שאר הנאשמים.

ב"כ המאשימה טען כי בשקלול הנסיבות, לפיהן נאשם 1 לקח אחריות וחסך מזמן שיפוטי, לאור כך שהעבירה בוצעה תוך תכנון מוקדם, לאור השווי הגבוה של הרכוש שנגנב ונמכר תוך מספר שעות, יש להטיל על נאשם 1 מאסר בפועל, תוך הפעלת המאסר המותנה במצטבר, וכן, השתת ענישה נלווית בדמות מאסר על תנאי, וכפי שהוסכם במסגרת ההסדר בין הצדדים גם הטלת קנס בסך של 1,000 ₪ ופיצוי מוסכם על סך של 24,235 ₪.

5. ב"כ נאשם 1 טען כי יש לזקוף לזכות נאשם 1 את העובדה שהודה בכתב אישום מתוקן, וחסך בכך זמן שיפוטי ניכר, העבירה בוצעה לפני כשנתיים ומאז לא נפתחו נגדו תיקים נוספים. ב"כ נאשם 1 טען כי מדובר בנאשם ששיקם את עצמו, וכיום חש בושה בגין מעשיו.

לטענת ב"כ נאשם 1, מתסקירי שירות המבחן עולה כי נאשם 1 עשה כברת דרך, חל בו שינוי ניכר, וכיום הוא נמצא בדרך חדשה וטובה. ב"כ נאשם 1 טען עוד כי יש משמעות לכך שהעבירה בוצעה כלפי חברה ולא כלפי אדם פרטי.

לטענת ב"כ נאשם 1, עוד בתסקיר השלישי, ניתן היה להתרשם מניצוצות חיוביים של שינוי ושיקום, לאור כך שנאשם 1 שיתף פעולה עם גורמי הטיפול לשינוי אורחות חייו והביע נכונות לקחת חלק בניסיון טיפולי.

ב"כ נאשם 1 טען כי נאשם 1 הפנים את חומרת מעשיו ואת הפסול שבהם. לטענתו, יש להתחשב בנסיבות המשפחתיות והמורכבות של נאשם 1, שהוא המטפל העיקרי בבתו הבכורה, וטען כי הטלת מאסר בפועל עליו תגרום לנתק בינו לבין בתו, תגדע את ההליך השיקומי בו הוא מצוי והוא יאבד את העסק שהקים, כך שהתוצאה תהיה קשה מנשוא ועלולה לגרום לרגרסיה במצבו.

ב"כ נאשם 1 עתר להארכת המאסר על תנאי, תוך העמדת נאשם 1 במבחן לתקופה של שנה, שבמהלכה הוא ימשיך בטיפול במסגרת עמותת אפש"ר, וכן להטיל עליו קנס ופיצוי בהתאם להסכמה בין הצדדים, אשר יוכל לשלם אם לא ישלח למאסר מאחורי סורג ובריח.

6. נאשם 1 בדברו האחרון ציין כי ביצע את העבירה בסמוך לאחר שחרורו ממאסר, כשבאותה תקופה לא עבר כל הליך שיקום. נאשם 1 טען כי כיום הוא מבין את חומרת מעשיו, חש בושה ולוקח אחריות עליהם, וכי הטיפול והמפגשים הפרטניים והקבוצתיים מסייעים לו בהבנת הבעייתיות בהתנהלותו. נאשם 1 טען כי לא הגיע למפגש אחד, וזאת נוכח מצבה הרפואי של בתו, שכן הוא נדרש ללוות אותה לטיפול רפואי. נאשם 1 הוסיף כי כיום הוא מנהל עסק שבבעלותו ובאחריותו, וביקש את רחמי בית המשפט בגזירת עונשו וכן ביקש להימנע מעצירת התהליך השיקומי בו הוא מצוי.

דין והכרעה

7. תיקון 113 לחוק העונשין, שעניינו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה", קבע את עקרון ההלימה כעיקרון מנחה בענישה. בהתאם לעקרון זה, נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

גזירת הדין מורכבת משלושה שלבים עיקריים: השלב הראשון, קביעת מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם, בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצועה, במידת הפגיעה בערך זה, במדיניות הענישה הנהוגה, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומידת אשמו של הנאשם; השלב השני, בדיקה האם ראוי לחרוג ממתחם העונש ההולם לקולא בשל שיקולי שיקום, או לחומר בשל שיקולי הגנה על שלום הציבור; והשלב השלישי, קביעת העונש המתאים שיושת על הנאשם, בהתחשב בצורך בהרתעתו ובהתחשב בצורך בהרתעת הרבים, בנסיבותיו האישיות של הנאשם שאינן קשורות בביצוע העבירה, וכמו גם נסיבות אחרות ככל שתמצאנה רלוונטיות.

הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע עבירת הגניבה על ידי נאשם 1 הינם שמירה על קניינו של הזולת ושמירה על הסדר החברתי התקין, כמו גם הגנה על תחושת הביטחון הציבורי והביטחון האישי של הפרט, לרבות בעלי עסקים כבעניינו.

בית המשפט עמד לא אחת על חומרת עבירות הרכוש, והערכים החברתיים הנפגעים כתוצאה מהן, ויפים לעניינו

"האיסור על גניבה הוא מן האיסורים הבסיסיים שהדין הפלילי מטיל על האדם עוד מימים ימימה. איסור זה מקורו בהגנה על זכות הקניין, המוחזקת כזכות חוקתית של הפרט. ההגנה על רכוש הפרט חיונית לקיומו של סדר חברתי תקין, והיא הניצבת בליבה של עבירת הגניבה. אכן, "הערך המוגן על ידי עבירת הגניבה הוא שמירת רכוש הזולת" (ע"פ 752/90 ברזל נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(2) 539, 561 (1992) (להלן: ענין ברזל); ע"פ 7193/04 יקירביץ' נ' מדינת ישראל, פסקה 120 ([פורסם בנבו], 30.4.2007) (להלן: ענין יקירביץ'); ענין גולדין, בעמ' 28; ענין רויטמן, פסקה 10 לפסק דיני; ענין נרקיס, פסקה 8)"
דנ"פ 2334/09 ישראל פרי נ' מדינת ישראל, פ"ד סד(3) 549, 502 (23.5.11).

נאשם 1 היה המבצע העיקרי של הגניבה, שווי השעון שנגנב היה גבוה, וכתוצאה מכך גם הנזק הכספי שנגרם לעסק הוא גבוה. עם זאת, יש לקחת בחשבון כי לא נלוו לגניבה עבירות נוספות, היא לא בוצעה בצורה מתוחכמת ולא בעזרת אמצעים מיוחדים, כך שאף כי הערכים החברתיים נפגעו באופן משמעותי, הם לא נפגעו ברמה גבוהה.

בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, יש לקחת בחשבון גם את העובדה שהשעון נמכר ולא הושב לבעליו ובכך נגרם הפסד ממון בשווי הרכוש שנגנב, אם כי, על פי ההסדר בין הצדדים, יהא על נאשם 1 לפצות את העסק בסכום הנזק.

אינני מקבלת את טענת ב"כ המאשימה לפיה תכנון מוקדם מהווה נסיבה הקשורה בביצוע העבירה. למרות שהעובדות שפורטו בכתב האישום מעלות חשד לתכנון מוקדם, אין די בכך, כשעובדה זו לא הוכחה בראיות, ואינה חלק מעובדות כתב האישום.

יתרה מכך, העבירה של קשירת קשר נמחקה מכתב האישום, וכך גם העובדות הרלוונטיות לקשירת הקשר. לא ראיתי כל סיבה שלא לקבל את גרסת נאשם 1 בנוגע לנסיבות ביצוע העבירה, כפי שנמסרה לשירות המבחן, כגרסה אפשרית, שאינה כוללת תכנון מוקדם אלא ניצול הזדמנות שנקרתה בפניו באותו רגע.

על בית המשפט מוטלת חובה לתרום למיגור תופעת הגניבה, באמצעות הכוונת התנהגות ראויה והטלת ענישה מרתיעה, למען יראו וייראו.

לצורך הוכחת הענישה הנוהגת הפנה ב"כ המאשימה בטיעונו לעונש לגזר דין אחד של בית משפט השלום - ת"פ (שלום-ראשל"צ) 32270-08-14 מדינת ישראל נ' גריגוריב (19.5.15) -

באותו מקרה, הנאשם הודה והורשע במסגרת הסדר דיוני בעבירת גניבה, בכך שגנב מתיקו של אחר במכון ספורט ארנק שהכיל 670 ש"ח במזומן, כרטיסי אשראי ומסמכים אישיים. בעת ביצוע המעשים היה תלוי ועומד נגד הנאשם עונש מאסר מותנה בן 8 חודשים, ושירות המבחן לא בא בהמלצה שיקומית ולא המליץ על הארכת המאסר על תנאי. דובר בנאשם בעל עבר פלילי שכלל עבירות רבות ביותר של גניבות, הונאות בכרטיסי חיוב ועבירות מרמה שונות, והושתו עליו

מספר פעמים מאסרים, המצטברים לתקופה של כ-8 שנים. בית המשפט קבע כי הנאשם הינו בבחינת עבריין מועד, והאינטרס הציבורי מחייב את הרחקתו מהציבור. נקבע כי מתחם העונש ההולם בנסיבות העניין נע בין מאסר על תנאי לבין מאסר בפועל. בית המשפט השית על הנאשם 7 חודשי מאסר בפועל, הפעיל את המאסר המותנה במצטבר, כך שסך הכול נגזרו על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל, וכן ענישה נלווית הכוללת מאסר מותנה בן 5 חודשים וקנס בסך של 500 ש"ח.

אציין כי עיון במאגרים המשפטיים העלה כי הוגש ערעור על ידי הנאשם על גזר הדין הנ"ל לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד (עפ"ג 62266-06-15 **גריגוריב נ' מדינת ישראל**). בפסק הדין, מיום 29.11.15, בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור הנאשם באופן חלקי, כך שקוצרה תקופת המאסר הכוללת שהושתה עליו בחודש ימים, ונקבע כי הנאשם ירצה בסה"כ 14 חודשי מאסר - 6 חודשי מאסר בגין העבירה נשוא גזר הדין וכן הפעלה במצטבר של 8 חודשי מאסר על תנאי שהיו תלויים ועומדים נגדו. יתר חלקי גזר הדין נותרו על כנם.

אני מקבלת את טענת ב"כ נאשם 1 לפיה יש לאבחן פסק דין זה מענייננו, שכן, שם המלצת שירות המבחן הייתה שלילית ביותר ועברו הפלילי של הנאשם היה מכביד מזה של נאשם 1.

לאור כל האמור, אני קובעת כי מתחם הענישה ההולם את עבירת הגניבה בנסיבותיה הינו רחב ונע בין מאסר בן 3 חודשים שיכול וירוצה בדרך של עבודות שירות וענישה נלווית לבין 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי.

יוער כי עניינם של נאשמים 2 ו-4 הסתיים כאמור לעיל, כאשר בגזר הדין שניתן ביום 15.7.16 בית המשפט אימץ את הסדר הטיעון בין הצדדים, לפיו הם הורשעו בכתב אישום מתוקן בעבירה של סיוע לגניבה בצוותא חדא, והושת על כל אחד מהם מאסר על תנאי וקנס בסך 1,500 ₪. כתב האישום נגד נאשם 3 בוטל.

חריגה ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום

8. סעיף 40 (א) לחוק העונשין קובע, כדלקמן:

"קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969".

בהתאם לסעיף זה, על בית המשפט מוטלת החובה לבחון האם ראוי לחרוג לקולא או לחומרה ממתחם העונש ההולם (ע"פ 1903/13 **עיאשה נ' מדינת ישראל** (14.7.13)); להרחבה על השיקולים המנחים את בית המשפט בבואו לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום, ראו: אורן גזל-איל "חריגה ממתחם העונש ההולם" **ספר דורית בייניש** (קרן אזולאי, איתי בר-סימן-טוב, אהרון ברק ושחר ליפשיץ עורכים, 2015) וכן יניב ואקי ויורם רבין "הבניית שיקול הדעת בענישה: תמונת מצב והרהורים על העתיד לבוא" **הפרקליט** נב 413, 445-446 (2013).

בנסיבות שבהן נאשם נרתם להליך שיקומי או מראה נכונות להירתם להליך שיקומי, שיקולי השיקום עשויים לגבור על שיקולי ההרתעה והגמול, ובית המשפט יהיה רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם.

בית המשפט ייטה להעדיף את שיקולי שיקומו של נאשם על פני שיקולים אחרים, כאשר שוכנע, כי הנאשם השתקם ושינה את דרכיו או כי קיים סיכוי ממשי לשיקום, שעה שמאסרו של הנאשם עלול לאיין את ההליך השיקומי או לפגוע בו באורח ניכר, באופן ששיקול זה עשוי להטות את הכף לטובת הקלה בעונש ואי שליחת נאשם 1 למאסר -

"...בהקשר זה אני מוצא לנכון להעיר עוד כי שיקולי שיקום הם, אמנם, בעלי מעמד חשוב עת מאזן בית המשפט בין שיקולי הענישה, הגמול וההרתעה, במלאכת גזירת הדין. במקרים שבהם נרתם הנאשם להליך שיקומי, או מראה נכונות כנה לעשות כן - עשויים שיקולי השיקום אף לגבור על שיקולי ההרתעה והגמול (ראו: דברי חברי, השופט א' שהם, ב-רע"פ 3711/13 הושיאר נ' מדינת ישראל (16.7.2013)). ואולם, ההתחשבות בשיקולים אלה נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט והיא איננה בגדר חובה, גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין. בית המשפט יטה לבכר את שיקולי שיקומו של הנאשם על פני שיקולים אחרים כאשר הוא משתכנע כי הנאשם השתקם ושינה את דרכיו, או כי קיים סיכוי ממשי לשיקומו, וכך הוא "במקום שבו נראה כעקבי הליך השיקום שבו מצוי המבקש-המערער" (ראו: רע"פ 8665/12 ברהנה נ' מדינת ישראל (2.5.2013)) - ואילו השמתו של הנידון מאחורי סורג ובריח עלולה לאיין את ההליך השיקומי, או לפגוע בו באופן ניכר."
רע"פ 262/14 נאשף נ' מדינת ישראל (22.1.14).

הרציונל העומד מאחורי שיקול הדעת הניתן לבית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, הינו אותו רציונל העומד מאחורי החריג לכלל בדבר הפעלת עונש המאסר על תנאי המצוי בסעיף 56(א) לחוק העונשין, המסמיך את בית המשפט להורות על הארכת תקופת התנאי, אם שוכנע שבנסיבות העניין לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי, ומטעמים שיירשמו.

בפסיקה נקבע כי לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי במצבים שבהם מוצדק לתת לנאשם הזדמנות נוספת לחזור לדרך הישר, כשהנאשם מראה סימנים המניחים יסוד לצפייה כי כך יהיה (רע"פ 7391/08 מחאג'נה נ' מדינת ישראל (14.9.09)).

לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות והשיקולים, אני סבורה כי בעניינו של נאשם 1 יש לחרוג לקולא ממתחם הענישה, להעדיף את השיקול השיקומי ולהאריך את המאסר על תנאי. מהתסקירים שהוגשו עולה כי נאשם 1 ביצע את העבירה נשוא תיק זה שבועות ספורים לאחר שחרורו ממאסר. מאז האירוע נשוא כתב האישום חלפו שנתיים ימים במהלכן נאשם 1 לא חזר לבצע עבירות.

נאשם 1 לקח אחריות למעשיו, הביע מוטיבציה להמשיך באפיק הטיפול-שיקומי בו החל, על מנת להשתקם ולצאת ממעגל ההימורים ההרסני, אשר הביא אותו לחובות כלכליים, ואף לביצוע העבירה נשוא תיק זה.

נאשם 1 משתתף בטיפול פרטני ובטיפול קבוצתי בעמותת "אפשר", ויש לקוות כי אם ישלים את הטיפול, וישכיל ליישמו בחייו, הוא לא יחזור לדרך הפשע.

עיון בגיליון ההרשעות של נאשם 1 מלמד כי לנאשם שש הרשעות קודמות, חמש מהן בין השנים 2010-2013, בעבירות רבות ומגוונות, לרבות אלימות ורכוש, והוא ריצה שתי תקופות של מאסר בפועל, האחת למשך 12 חודשים והשנייה למשך 15 חודשים. ניתן להתרשם מריבוי ההליכים הפליליים, כי נאשם 1 לא הורתע מהם.

עם זאת, בשנתיים האחרונות חל שינוי בנאשם 1, שעבר כברת דרך משמעותית ממנה ניתן ללמוד על רצונו להשתקם ועל נכונותו לשתף פעולה עם שירות המבחן. גם אם לא ניתן לצפות כי למן ההתחלה יסתמן שינוי של מאה ושמונים מעלות, ניכר כי נאשם 1 החל לקחת אחריות על עצמו ועל משפחתו, מצא את הכוחות הנפשיים ואת המוטיבציה להתגייס להליך טיפולי, הפסיק לבצע עבירות, ובחר להרוויח את לחמו באמצעות ניהול עסק ולא באמצעות הימורים וגניבת רכוש האחר.

אומנם, נאשם 1 נמצא בתחילת דרכו של ההליך, ועליו להתמיד בדרכו זו ולגייס את כל כוחותיו להצלחתו, אך סבורני כי מתן הזדמנות לשיקום חייו על ידי אי שליחתו למאסר תגרום לו להתקדם לעבר מטרתו. יש לקוות כי נאשם 1 ישכיל לנצל הזדמנות זו במלואה ויעלה על דרך הישר.

הצלחת הליך השיקום של נאשם 1, הרחקתו ממעגל הפשיעה והחזרתו לתפקוד נורמטיבי, אינו רק אינטרס של נאשם 1, אלא הוא עולה בקנה אחד גם עם האינטרס הציבורי.

ככל שנאשם 1 ישלח היום לכלא, הרי שעסקו ייסגר, שלושת ילדיו הקטינים יישארו ללא טיפולו והוא לא יוכל לפרנס אותם, והישגיו השיקומיים יוסגו לאחור והוא עלול לחזור למעגל העברייני.

כמו כן, לא ניתן להתעלם ממצבה הבריאותי המורכב של בתו של נאשם 1, כעולה מהמסמכים הרפואיים שהוגשו, מצב הדורש טיפול הדוק, וכן מכך ששליחת נאשם 1 למאסר וניתוק הקשר איתה עלולים להשפיע לרעה על מצבה הבריאותי.

לאור כל האמור, הגעתי לכלל מסקנה כי יש להושיט יד לנאשם 1, על מנת לעודדו להמשיך בדרך הישר, ולאפשר לו לשמר את ההישגים השיקומיים שנצפו עד כה, ושיקולי השיקום מטים את הכף לטובת חריגה ממתחם העונש ההולם והארכת המאסר על תנאי.

יודגש כי הערך ההרתעתי נשמר, והאינטרס הציבורי לא נפגע, שכן, אם נאשם 1 יאכזב ולא ישתף פעולה באופן מלא בתוכנית הטיפולית, או חלילה ישוב ויכשל בעבירה פלילית, הרי שחרב המאסר על תנאי וחרב צו המבחן ניצבים מעל ראשו, וניתן יהיה להפעיל את המאסר על תנאי ולגזור את עונשו מחדש.

מודגש בפני נאשם 1 כי ניתנת לו הזדמנות חד פעמית, וכי בית המשפט לא יהסס מלשנות את תוצאת גזר הדין ולהורות

על מאסרו היה ולא ינצל את ההזדמנות הזו.

לפיכך, אני סבורה כי יש לקבל את המלצת שירות המבחן להארכת המאסר על תנאי, ובכך לאפשר לנאשם 1 המצוי בעיצומו של הליך טיפולי ושינוי דפוסי התנהגותו, להמשיך בתהליך זה ולשמר את הישגי השיקום.

הנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירה ניתן לתיקון על ידי הטלת הפיצוי והקנס על נאשם 1, כפי שהוסכם בין הצדדים.

סוף דבר

9. מכל הנתונים והשיקולים שפירטתי לעיל, אני גוזרת על נאשם 1 את העונשים, כדלקמן:

א. אני מורה על חידוש עונש המאסר על תנאי בן 6 חודשים שהוטל על נאשם 1 ב-ת"פ (שלום-חי') 25078-12-12 מיום 17.10.13, וזאת למשך שנתיים נוספות מהיום.

ב. נאשם 1 יעמוד בפיקוח של קצין מבחן, כאמור בפקודת המבחן [נוסח חדש] תשכ"ט-1969, לתקופה של 12 חודשים, שתחילתה היום, ויפעל בהתאם לתוכנית הטיפולית, להנחיות ולפיקוח שירות המבחן וגורמי הטיפול מטעמו, לרבות בעמותת אפש"ר.

נאשם 1 מוזהר על-ידי בית-המשפט כי אם לא ימלא אחר צו המבחן מכל בחינה שהיא, לא ישתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן או עמותת אפש"ר ולא יפעל על פי הוראותיהם או יעבור עבירה נוספת בתקופת המבחן, יוחזר עניינו לדיון בבית המשפט, ובית-המשפט רשאי לגזור את עונשו מחדש, ולהטיל עליו עונש בגין תיק זה, בנוסף לעונש שנגזר עליו.

ג. קנס בסך 1,000 ₪ או 7 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם עד ליום 1.2.17.

ד. פיצוי לבעלי חנות התכשיטים בסך של 24,235 ₪. סכום הפיצוי יופקד על ידי נאשם 1 במזכירות בית המשפט לא יאוחר מיום 1.1.17. על המאשימה להמציא למזכירות את הפרטים של בעל חנות התכשיטים לצורך ביצוע התשלום.

נאשם 1 יפנה למזכירות בית המשפט לצורך קבלת שוברים לתשלום הקנס והפיצוי.

המזכירות תשלח עותק גזר הדין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט מחוזי מרכז-לוד, תוך 45 ימים מהיום.

ניתן והודע היום א' כסלו תשע"ז, 01/12/2016 במעמד הנוכחים.

שירלי דקל נוה , שופטת

[פרוטוקול הושמט]

החלטה

לבקשת הנאשם ובאין התנגדות מצד המאשימה, אני מורה כי סכום הפיצוי שנפסק ישולם ב- 6 תשלומים חודשיים שוים ורצופים החל מיום 1/1/17 ובכל 1 לחודש שלאחריו. מועד תשלום הקנס יידחה ליום 1/7/17. אין שינוי ביתר ההוראות שנקבעו בגזר הדין.

ניתנה והודעה היום א' כסלו תשע"ז, 01/12/2016 במעמד הנוכחים.

שירלי דקל נוה , שופטת

הוקלדעלידיאיליןאלון